

III. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu. (1/463) (S. Sayısı : 166, 166'ya 1 inci Ek) (1)*

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Anayasa Tasarısı üzerindeki müzakerelere devam ediyoruz.

Komisyon dan gelen maddeleri sırasıyla müzakereye alıyorum.

48 inci maddeye geçiyoruz.

Komisyon dan gelen 48 inci madde metnini okuyorum.

Danışma Meclisi Başkanlığına

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 24 . 8 . 1982 tarih ve 134 üncü Birleşiminde dikkate alınmasına karar verilen önergeyle birlikte Tasarının 48 inci maddesi yeniden incelenmiş ve önergeler dikkate alınarak yeniden düzenlenen madde metni ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımızla arz olunur.

Orhan ALDIKAÇTI

Anayasa Komisyonu Başkanı

F) Kamulaştırma

Madde 48. — Devlet ve kamu tüzelkişileri, kamu yararının gerektirdiği hallerde, karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidirler.

Kamulaştırma rayiç bedel üzerinden yapılır. Rayiç bedelin hesaplanma tarz ve usulleri kanunla belirlenir.

Kamulaştırma bedeli, nakden ve peşin olarak ödenir.

Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleriyle iskân projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi amaçlarıyla kamulaştırılan taşınmaz mallar ile kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödeme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; Bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir ve peşin ödenmeyen

(1) 166 ve 166'ya 1 inci ek S. Sayılı Basmayazı 4 Ağustos 1982 tarihli 120 nci Birleşime ait Tutanağın sonuna eklidir.

kısım Devlet borçları için öngörülen en yüksek faiz haddine bağlanır.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleyen çiftçiye veya küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

Kamulaştırılan taşınmaz mallar, kamulaştırma bedelinin kesinleştiği tarihten başlayarak beş yıl içinde o kamu hizmetine fiilen tahsis edilmez veya üzerinde kamulaştırma amacına uygun tesisat yapılmayarak olduğu gibi bırakılırsa beş yılın sonunda, taşınmazı kamulaştırılanın veya mirasçılarının mülkü geri isteme hakkı doğar. Bu hakkın kullanılma süre, usul ve şartları kanunla düzenlenir.

BAŞKAN — Sayın üyeler;

Bu maddeyle ilgili on önerge mevcut idi. Bunların tamamı okunmuştu ve bir önerge; Sayın Barangil'e ait önerge oylanmış bulunuyordu.

Şimdi, Sayın üyelerden yeni metin üzerinde bir diyecekleri olup olmadığını soracağım; ondan sonra da önergeler üzerinde müzakere açılmadığı için, mevcut usulümüz içinde müzakere açacağım.

Sayın Barangil'den başlıyorum.

İBRAHİM BARANGİL — Kabul edilmiş oldu efendim.

BAŞKAN — Evet, teşekkür ederim.

Onu takip eden önerge Sayın Eryılmaz'ın önergesidir, yeni metin üzerinde bir diyeceğiniz var mı? Önergeniz dikkate alınmamış ise, lütfen açıklama yapınız; bu önergeler okunmuş bulunuyordu.

AZMİ ERYILMAZ — Var efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Eryılmaz.

AZMİ ERYILMAZ — Sayın Başkan, Danışma Meclisinin saygıdeğer üyeleri;

1961 Anayasasının 38 inci maddesi ve bir tesa düf eseri olarak bugünkü Anayasasının 48 inci maddesi Türkiye'nin kalkınmasını sağlayacak bir Anayasa maddesidir. 20 yıldan beri hassasiyetle bütün çevrelerce kabul edilmiş olan çırılçıplak bir gerçek var ki, bu kamulaştırma maddesi 20 yıldan beri uygulama alanına konulamamıştır. O şekilde uygulama alanına konulamamıştır ki, daha önceki Anayasa maddeleri daha müsait olduğu halde... 1961 Anayasası müsaitti. On yıl sonra 12 Mart muhtırası verildi; 12 Mart muhtırasında «Reformlar yapılamamıştır» diye bir madde ihtiva etmekteydi.

12 Mart muhtırasından sonra Nihat Erim Hükümeti bu Yüce Mecliste oybirliğine yakın bir ekseriyetle 38 inci maddeyi değiştirdi.